

METALLHANTERINGENS BETYDELSE

Vi har sagt att de konstarter eller hantverk, vilka innefattar en verksamhet, som bedrivs med mineralriket, egentligen hör till de bofasta folken och att de som sådana var förbjudna för nomadfolken av dessas traditionella lag, varav den hebreiska lagen utgör det allmännast kända exemplet. Det är i själva verket tydligt att dessa konstarter direkt strävar mot "stelning", vilket i den kroppsliga världen, såsom den ter sig för oss, faktiskt når sin mest uttalade grad i själva mineralet. För övrigt tjänstgör detta mineral i sin vanligaste form, nämligen stenen, framför allt till uppförande av beständiga byggnader (1). Genom den samling byggnader, en stad består av, framstår den i synnerhet såsom ett slags konstlad anhopning av mineral, och såsom vi redan sagt, motsvarar livet i städerna en bofasthet, som är ännu fullständigare än bondelivet, liksom mineralet är fastare och "stelnare" än växten. Men det finns här ännu en sak. De konstarter, som har mineralet till föremål, omfattar också metallhanteringen i alla dess former. Men om man iakttar att i vår tid metallen tenderar att allt mer ersätta själva stenen i byggandet, liksom stenen tidigare ersatte träet, frestas man tro att vi här har ett kännetecken på ett mer "framskridet" skede i cykelns nedåtgående rörelse. Och detta bekräftas av faktum att metallen allmänt sett har en ständigt växande betydelse i den moderna "industrialiserade" och "mekaniserade" civilisationen, och detta, om man så får säga, från såväl destruktiv som konstruktiv synpunkt, ty den metallförbrukning, som de samtida krigen medför, är sannerligen ofantlig.

Denna anmärkning överensstämmer för övrigt med en detalj, som möter i den hebreiska traditionen: alltifrån begynnelsen, då bruket av stenar blev tillåtet i vissa fall, såsom till byggandet av ett altare, sades likväl särskilt att dessa stenar skulle vara "ohuggna" och sådana "vid vilka du icke skall komma med något järn" (2). Enligt de ord, som används i detta textavsnitt, avser yrkandet mindre själva stenbearbetningen än bruket av metall. Förbudet mot metall var alltså strängare, i synnerhet för allt som särskilt var avsett för rituellt bruk (3). Spår av detta förbud levde kvar, också sedan Israel upphört att vara nomadiskt och uppförde eller lät uppföra stadigvarande byggnader: När templet i Jerusalem byggdes; "alltså hördes varken hammare eller yxa eller andra järnverktyg vid huset, när det byggdes." (4) Detta faktum rymmer för övrigt intet undantagsmässigt, och man kan i detta avseende finna en mängd samstämmiga tecken: sålunda har det i många länder rått och råder rent av alltjämt ett slags partiell uteslutning ur gemenskapen eller åtminstone åsidosättande av metallarbetare, i synnerhet smeder, vilkas yrke ofta förknippas med utövandet av en underlägsen och farlig magi, som i de flesta fall slutligen urartar i ren svartkonst. Men å andra sidan sett har i vissa traditionella former metallhanteringen varit särskilt upphöjd och rent av utgjort grunden till mycket viktiga initiatiska organisationer. Vi nöjer oss härvidlag med att som exempel anföra de kabiriska mysterierna utan att kunna i övrigt dröja vid detta mycket invecklade ämne, vilket skulle föra oss alltför långt. Det som man för stunden bör hålla i minnet är att metallhanteringen har på en gång en "helig" och en "avskydd" sida och att dessa båda sidor i själva verket härrör från en dubbel symbolism, som vidlåder metallerna själva.

För att förstå detta måste man först och främst minnas att metallerna på grund av sina astrala motsvarigheter på sätt och vis är "den lägre världens planeter". De bör alltså naturligtvis ha, liksom själva planeterna, vilkas inflytanden de emottar och så att säga förtätar i den jordiska miljön, en "välgörande" och en "olycksbringande" sida (5). Än mera: emedan det i det hela taget handlar om en lägre avspegling, vilket förhållandet även i metallgruvorna i jordens inre tydligt påminner om, bör den "olycksbringande" sidan lätt bli förhärskande. Man får ej glömma att enligt det traditionella synsättet metallerna och metallhanteringen står i ett omedelbart samband med "underjordens eld", varmed tanken i många avseenden förbinds

med "helvetesvärldens" idé (6). Om man uppfattar metallernas inflytanden från den "välgörande" sidan och använder dem på ett verkligt "rituellt" sätt i detta ords fullaste betydelse, kan de givetvis "förvandlas" och "höjas" och kan då rent av desto bättre bli ett andligt "stöd", som det som befinner sig på den lägsta nivån genom omvänd analogi motsvarar det som befinner sig på den högsta nivån. Alkemins hela minerala symbolism är slutligen grundad på detta, liksom även de gamla kabiriska initiationernas symbolism (7). När det däremot handlar endast om ett profant bruk av metaller och givet att själva det profana synsättet nödvändigtvis har till verkan att avskära all förbindelse med de högre principerna, finns knappast något mer än den "olycksbringande" sidan av de motsvarande inflytandena som kan effektivt verka och som för övrigt utvecklas desto mera som den finner sig sålunda avskild från allt som kunde inskränka och uppväga den. Detta fall av ett uteslutande profant bruk är tydligtvis det som genomföres i sin fulla vidd i den moderna världen (8).

Vi befinner oss i synnerhet just här, enligt den synpunkt som världens "stelnde" erbjuder, för övrigt den synpunkt som egentligen leder till det "kvantitetens herravälde", där det nuvarande bruket av metallerna är endast en sida. Denna synpunkt är faktiskt den som framkommer i allting på det mest uppenbara sätt, så långt som världen för närvarande hunnit. Men det kan gå ännu längre, och på grund av de subtila inflytanden, som är knutna till metallerna, kan även dessa ha en uppgift att fylla i ett yttersta skede, som är mer omedelbart inriktat på den slutliga upplösningen. För hela den tidsålder, som kan kallas materialistisk, har dessa subtila inflytanden förvisso nästan övergått till ett latent tillstånd, liksom allt det som ligger utanför den rent kroppsliga ordningen. Men detta betyder icke alls att de upphört att existera, ej heller att de helt upphört att verka, endast att de gör detta på ett dolt sätt, så att den "sataniska" sida, som finns hos själva "maskinmässigheten", framför allt (men icke enbart) i dennas destruktiva tillämpningar, är blott en yttring, ehuru materialisterna självfallet är ur stånd att ens ana något därav. Dessa inflytanden kan alltså bara avvakta ett gynnsamt tillfälle att göra sin verkan gällande mer öppet och naturligtvis alltjämt i samma "olycksbringande" mening, då ju denna värld genom den moderna mänsklighetens profana inställning stängt sig för de "välgörande" inflytandena. Det kan rent av vara så att detta tillfälle inte längre är särskilt avlägset, ty den instabilitet, som för närvarande ständigt tilltar på alla områden, visar nog att den punkt, som svarar mot "stelhetens" och "materialitetens" största verkliga makt, redan passerats.

Måhända läsaren bättre förstår vad vi just sagt, om vi gör den anmärkningen att metallerna enligt den traditionella symbolismen står i förbindelse icke endast med "underjordens eld", som vi sagt, utan även med "dolda skatter". Alla dessa ting hänger för övrigt ganska nära samman med varandra av orsaker, som vi för stunden inte kan utveckla närmare men som kan särskilt bidra till att förklara hur mänskliga ingripanden kan framkalla eller snarare "utlösa" vissa naturkatastrofer. Hur därmed än förhåller sig, visar alla de "legender" (för att använda det nu gängse språket), som handlar om dessa "skatter", klart att dessas "väktare", det vill säga just de subtila inflytanden, som är förbundna därmed, är psykiska "väsenden", som det är mycket farligt att nalkas, om man icke äger de erforderliga "kvalifikationerna" och icke vidtar de avsedda försiktighetsmått. Men vilka försiktighetsmått kan egentligen de moderna vidtaga härvidlag, då de ju är fullkomligt okunniga i dessa ting? Det är alltför tydligt att de saknar varje "kvalifikation" liksom varje möjlighet att handla på detta område, som döljer sig för dem till följd av själva den hållning de intagit till allting. Visserligen skryter de ständigt om att "tämja naturkrafterna", men de är förvisso mycket långt ifrån att ens ana att det bakom just dessa krafter, som de betraktar såsom uteslutande kroppsliga, finns något av en annan ordning, vars blotta bärare och så att säga yttre sken de är. Och det är detta, som mycket väl en dag skulle kunna uppresa sig och vända sig mot dem som misskánt det.

På tal härom vill vi i förbigående göra en annan anmärkning, som måhända synes endast besynnerlig men som vi får anledning att återkomma till i det följande: de "väktare av dolda skatter", som samtidigt är smeder, vilka arbetar i "underjordens eld", framställs i "legenderna"

på en gång och allt efter omständigheterna såsom jättar och såsom dvärgar. Något liknande gäller också för Kabirerna, vilket anger att hela denna symbolism återigen kan ges en tillämpning, som hänför sig till en högre ordning. Men om man håller sig till den synpunkt, som vi på grund av vår tidsålders egna villkor för närvarande måste intaga, kan man därav icke se annat än något slags "inferniskt" yttre, det vill säga att det under dessa betingelser finns endast en yttring av inflytanden tillhörande den lägre och "mörka" sidan av det man kan kalla den "kosmiska psykismen". Såsom vi bättre skall se, när vi fortsätter vårt studium, är det i själva verket inflytanden av detta slag, som i sina många olika former i dag hotar världens "fasthet".

För att fullständiga denna översikt skall vi ännu en gång notera, såsom något som uppenbarligen hänför sig till den "olycksbringande" sidan av metallernas inflytande, det ofta meddelade förbudet mot bärandet av metallföremål under utförandet av vissa riter, antingen det gäller exoteriska riter (9) eller initiationsriter i egentlig mening (10). Alla dylika föreskrifter har otvivelaktigt främst en symbolisk karaktär, och det är rent av detta som ger dem deras djupa värde. Men vad man klart bör inse är att den verkliga traditionella symbolismen (som man noga skall akta sig för att sammanblanda med de efterapningar och misstolkningar som de moderna felaktigt ibland ger samma namn) (11) alltid har en faktisk verkan och att i synnerhet dess rituella tillämpningar har fullkomligt verkliga effekter, fastän den moderna människans starkt begränsade förmågor vanligen inte kan förnimma dem. Här avses icke alls några oklart "ideala" ting utan tvärtom ting, vilkas verklighet ibland yttrar sig på ett nästan "påtagligt" sätt. Om det vore annorlunda, hur skulle man då till exempel kunna förklara att det finns människor, som i vissa andliga tillstånd icke kan fördraga den minsta ens indirekta kontakt med metaller, och detta även om denna kontakt företagits dem ovetande och under sådana förhållanden att det var omöjligt för dem att förnimma den med sina kroppsliga sinnen, vilket nödvändigtvis utesluter den psykologiska och "simplistiska" förklaringen med "självuggestion" (12)? Om vi tillägger att denna kontakt i liknande fall kan nå därhän att den i det yttre åstadkommer de fysiologiska effekterna av ett verkligt brännsår, kanske man kan medge att dylika fakta borde ge anledning till eftertanke, om de moderna vore i stånd därtill. Men den profana och materialistiska inställningen och den partiskhet, som blir resultatet därav, har slagit dem med en obotlig blindhet.

Noter

(1) Visserligen var hos många folk de äldsta tidernas byggnadsverk uppförda i trä, men givetvis var dylika byggnader varken lika varaktiga eller följaktligen lika fasta som stenbyggnader. Användandet av mineral i byggandet medför således i alla händelser en mycket högre grad av "stelhet" i detta ords alla bemärkelser.

(2) *Femte Moseboken* 27:5 och 6.

(3) Därav också det ihållande bruket av stenknivar för omskärelsens rit.

(4) *Första Konungaboken* 6:7. – Jerusalems tempel innehöll likväl ett stort antal metallföremål, men bruket av dessa avser metallsymbolismens andra aspekt, som i själva verket är tvåfaldig, vilket vi strax skall säga. Det synes för övrigt som om förbudet slutligen begränsats till att huvudsakligen avse bruket av järn, som ju av alla metallerna är den för den moderna tiden viktigaste.

(5) Det förefaller som om i den zoroastriska traditionen planeterna betraktades uteslutande såsom "olycksbringande". Detta kan bero på ett synsätt, som är egendomligt för denna tradition, men det som är känt såsom nu kvarlevande av denna är endast brottstycken, som är alltför vanställda för att det skall vara möjligt att göra riktiga uttalanden i dylika frågor.

(6) Vad gäller detta förhållande till "underjordens eld", är den tydliga likheten mellan namnet Vulkanus och det bibliska Tubalkain särskilt betydelsefull. Båda framställs för övrigt såsom smeder. Just på tal om smeder skall vi tillägga att denna förbindelse med "helvetes-

världen” tillräckligt förklarar det vi ovan sade om den ”olycksbådande” sidan av deras hantverk. – Kabirerna å andra sidan, vilka också var smeder, hade två aspekter, en jordisk och en himmelsk, vilka satte dem i samband på en gång med metallerna och de motsvarande planeterna.

(7) Det är lämpligt säga att alkemin i egentlig mening stannade vid den ”mellanliggande världen” och höll sig till det synsätt som kan kallas ”kosmologiskt” men att dess symbolism likväl kunde omflyttas, så att den fick ett verkligt andligt och initiatiskt värde.

(8) Penningen, sådan den för närvarande är, kan här ännu en gång tjäna såsom ett betecknande exempel. Berövad allt det som i de traditionella civilisationerna kunde göra den till bärare av ”andliga inflytanden”, har den icke endast nedsatts till att blott vara ett ”materiellt” och kvantitativt tecken utan kan dessutom fylla endast en verkligt olycksdiger och ”satanisk” uppgift, vilket i vår tid är blott alltför lätt att faktiskt konstatera.

(9) Detta förbud gäller i synnerhet, åtminstone i princip, för de islamiska vallfartsriterna, ehuru det i dag faktiskt inte längre strängt iakttas. Än mera: den som fullständigt utfört dessa riter, däri inräknat det som utgör deras ”innersta” sida, bör framdeles avhålla sig från allt arbete, där eld kommer till användning, vilket särskilt utesluter smeder och andra metallarbetare.

(10) I de västerländska initiationerna återges detta i recipientens rituella förberedelse med det som betecknas såsom ”avtagandet av metallerna”. Man skulle kunna säga att metallerna i ett fall som detta, frånsatt att de verkligen kan skada överföringen av de ”andliga inflytandena”, fattats såsom nästan motsvarande det som den hebreiska Kabbalan kallar ”hylsorna” eller ”skalen” (*qlippoth*), det vill säga det lägsta i det subtila området, det som utgör, om man så får uttrycka sig, vår världs underkroppsliga ”bottensats”.

(11) Sålunda uppfann ”religionshistorikerna” i förra hälften av 1800-talet något som de benämnde ”symbolik” och som var ett tolkningssystem, som hade endast ett mycket avlägset samband med den sanna symbolismen. Vad gäller de blotta litterära missbruken av ordet ”symbolism”, är det uppenbart att det är lönlöst att ens tala om dem.

(12) Vi kan här som exempel anföra Shrî Râmakrishna.

Ovanstående text utgör kapitel XXII av René Guénons bok *Kvantitetens herravälde och tidens tecken*. Boken är en översättning från franskan av Lars Adelskog. Originalets titel är *Le Règne de la Quantité et les Signes des Temps*. Svenska översättningen © Lars Adelskog 2013. Eftertryck eller annan återpublicering, helt eller delvis, såsom elektronisk text på internet eller på annat sätt, förbjudes.